

Vadlīnijas darba apgērbu servisa un nomas pakalpojumu iepirkumiem

Saturs

1.	Ievads.....	3
2.	Iepirkuma plānošana.....	3
3.	Rekomendējamās piegādātāja kvalifikācijas prasības.....	7
4.	Rekomendējamās tehniskās specifikācijas prasības	8
4.1.	Pasūtītāja prasības un terminoloģija	9
4.2.	Darba apgērbu nomas pakalpojumu tehniskā specifikācija	10
5.	Saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums.....	14
6.	Izvairīšanās no ēnu ekonomikas uzņēmumiem	19
7.	Kontaktinformācija	20

1. Ievads

Latvijas Tekstila pakalpojumu asociācija (turpmāk – LTPA) ir profesionālā organizācija, kuras mērķis ir tekstila pakalpojumu nozares attīstības veicināšana Latvijā. LTPA sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju (turpmāk – IUB) ir sagatavojusi šīs vadlīnijas darba apgērbu servisa un nomas pakalpojumu iepirkumu veikšanai (turpmāk – Vadlīnijas). Vadlīniju mērķis ir palīdzēt pasūtītājiem iepirkumu plānošanā, piegādātājiem izvirzāmo kvalifikācijas prasību noteikšanā, iepirkuma priekšmeta tehniskās specifikācijas izstrādē, saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanā un nozīmīgu, konkrētajai pakalpojumu nozarei specifisku nosacījumu ietveršanā pakalpojumu līgumā.

Tekstila izstrādājumi tiek plaši patērēti daudzās nozarēs, jo tiem, atkarībā no tekstila veida, piemīt svarīgs lietderīgās īpašības, tostarp elastība, izturība, izolācijas spēja. Daudzos lietojumos tekstils ir praktiski neaizvietojs un tā ražošana strauji pieaug, laikposmā no 2000. līdz 2015. gadam tā ir dubultojusies¹.

Tomēr tekstila izstrādājumu patēriņš Eiropas Savienībā šobrīd veido ceturto lielāko negatīvo iespaidu uz vidi un klimata pārmaiņām un trešo lielāko ietekmi uz ūdens un zemes lietojumu, vērtējot pēc globālā dzīves cikla skatījuma². Tekstila patērētājs, atbildīgi veicot iepirkumus un izvēloties apritīgus (angl.-*circular*) tekstila izmantošanas veidus (piemēram, tekstilizstrādājuma servisa un nomas pakalpojums), var samazināt savu kā patērētāja ietekmi uz vidi. Tādēļ saskaņā ar ES ilgtspējīga un apritīga tekstila stratēģijā noteiktajiem virzieniem, Vadlīnijās ir ietverti ieteikumi ilgtspējīgiem tekstila iepirkumiem.

Vadlīnijas lietotājiem ir pieejamas IUB un LTPA tīmekļa vietnēs. Vadlīniju lietošanas jautājumos ir iespējams vērsties LTPA, kā arī iegūt informāciju LTPA organizētajos izglītojošajos pasākumos un diskusijās.

Vadlīniju daļa - ieteicamās formas finanšu piedāvājumu sagatavošanai – ir pievienotas atsevišķā Excel datnē, Vadlīniju 1. pielikumā.

2. Iepirkuma plānošana

SVARĪGI: taupiet savus un pretendentu administratīvos resursus! Ja plānojat mazo (zemsliedzi) iepirkumu, tad samaziniet pretendentu iesniedzamās informācijas un dokumentu apjomu! Iesniedzamo dokumentu kopēšana un adaptācija no, piemēram, Latvijas lielāko ārstniecības iestāžu iepirkumiem radīs daudz papildus darba gan Jums, gan pretendentiem tālākajos iepirkuma posmos...

Iepirkuma plānošana tiek uzsākta pēc tam, kad organizācijā ir ticis pieņemts lēmums patērēt darba apgērbu kā ārpakalpojumu. Lēmums izmantot ārpakalpojumu parasti tiek pamatots ar

¹ EMF (2017) A New Textile Economy: Redesigning fashion's future

² Eiropas Komisija (2022). ES ilgtspējīga un apritīga tekstila stratēģija

sagaidāmajiem ieguvumiem un snieguma rādītājiem salīdzinājumā uz attiecīgo funkciju veikšanu pašu spēkiem. Tātad iepirkums ir jāplāno un jāveic tā, lai organizācijai būtiskie ieguvumi un snieguma rādītāji, kas ir bijis pamats ārpakalpojuma izvēles lēmumam, tiktu nodrošināti.

Būtiskākie ieguvumi, izmantojot ārpakalpojumus:

- ❖ **Higiēna un drošība.** Profesionāls ārpakalpojums nodrošinās pasūtītājam nepieciešamo un normatīvajos aktos noteikto darba apģērbu higiēnas un drošības līmeni. Rezultāts tiek sasniegts, ieviešot un uzturot biopiesārņojuma kontroles sistēmu visos tekstila izstrādājuma aprites posmos no netīrā izstrādājuma pieņemšanas līdz tīrā izstrādājuma izvietošanai lietošanas vietā. Drošības prasības tiek izpildītas, izmantojot tekstila nomas pakalpojumus Pasūtītāja noteiktajām standartu prasībām un normatīvajiem aktiem atbilstošus tekstila produktus.
- ❖ **Pasūtītājam nav jāveic savi finanšu ieguldījumi darba apģērbu servisa pakalpojumu infrastruktūrā un darba apģērbā.** Efektīvākā un ilgtspējīgā pakalpojumu izpilde nereti ir ar augstražīgām, arī automatizētām iekārtām, kuru vērtība ir mērojama vismaz simtos tūkstošu eiro. Arī nelielu tekstilizstrādājumu apjomu apkalpošanai izgatavotās profesionālās iekārtu iegādes izmaksas ir augstas. Tāpat ievērojami ieguldījumi tiek veikti enerģētiskajās, ūdens sagatavošanas un notekūdeņu priekšattīrīšanas iekārtās.
- ❖ **Pasūtītājam nav jābūt kompetentam darba apģērbu servisa un nomas pakalpojumu sniegšanā.** Šādu pakalpojumu sniegšanai darbiniekiem ir nepieciešamas īpašas kompetences un pieredze. To iegūšana, uzturēšana un darbinieku apmācība ir resursu ietilpīga.
- ❖ **Zemāka ietekme uz vidi.** Ārpakalpojuma sniedzēja pamata process visbiežāk būs ilgtspējīgāks, jo tiek izmantotas efektīvas, bieži daļēji vai pilnīgi automatizētas iekārtas, tās atbilstoši projektētajām jaudām noslogojot.
- ❖ **Ilgāks darba apģērbu kalpošanas laiks.** Ārpakalpojuma izmantošana palielinās izstrādājumu kalpošanas laiku, jo darba apģērbu uzturēšanas darbības tiks veiktas atbilstoši ražotāja instrukcijām un pielietojot attiecīgajā gadījumā saudzīgākās tehnoloģijas.
- ❖ **Nodrošinātas darba apģērbu vizuālās īpašības.** Darba apģērbi, tāpat kā visi citi tekstila izstrādājumi pakāpeniski nolietojas. Taču ar profesionālām iekārtām, kompetentu speciālistu apkalpots darba apģērbs ilgāk atbildīs pasūtītāja estētiskajām prasībām. Piemēram, profesionāli apkalpots baltais darba apģērbs saglabās savu toni ilgāk, jo tiks mazgāts īpaši sagatavotā ūdenī, kurš neizraisa toni izmainošo minerālu uzkrāšanos tekstilā.

Efektīva sadarbība ar kvalificētu ārpakalpojumu sniedzēju un piegādātāju loku ir **būtisks pasūtītāja organizācijas kapacitāti noteicošais faktors**, arī sadarbība ar tekstila pakalpojumu nozari. **Mijiedarbības efektivitāte sākas ar iepirkumu nolikuma un līgumprojekta kvalitāti.** Tekstila nozares uzņēmumi sagaida, ka iepirkumu dokumentācijas sagatavošanā tiks ievēroti šādi principi:

- ❖ izmantoti LTPA Vadlīniju ieteikumi un pirms iepirkuma apspriedēs (PIL 18. panta otrajā un otrajā prim daļā noteiktajā kārtībā) un/vai ieinteresēto piegādātāju sanāksmēs objekta

apskatei (2017. gada 28. februāra MK noteikumu Nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” 2.8. un 11. punktu kārtībā) iegūtā informācija;

- ❖ piedāvājuma dokumentācijas apjoms un administratīvais slogs tā sagatavošanā, attiecīgi arī vērtēšanā, būs proporcionāls plānotajai līgumcena;
- ❖ nolikumā būs noteikts prognozējamais laiks, kad tiks uzsākta pakalpojumu izpilde.

Plānojot iepirkt vairāku pakalpojumu kopumu, iepriekš pārliecinieties, ka ir pietiekami plašs izvēlētās tekstila pakalpojumu kombinācijas piegādātāju loks. Izdevīgāka iepirkuma rezultāta sasniegšanai LTPA iesaka izvairīties no situācijām, kurās iepirkumā ir tiesīgs pieteikties ļoti ierobežots pretendentu skaits vai pat neviens. Šāda iepirkuma efektivitāti pazeminoša situācija var izveidoties, ja piegādātājam ir jānodrošina tirgus struktūrai netipisks tekstila pakalpojumu kopums. Piemērs atbilstoši tirgus situācijai var būt pasūtītāja hipotētiska vēlme piesaistīt piegādātāju, kurš vienlaicīgi sniedz darba apģērbu servisa un nomas pakalpojumu, tajā pat laikā nodrošina veļas mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas pakalpojumus. Tā kā šos pakalpojumus vienlaicīgi nesniedz plašs pretendentu loks, ir augsta varbūtība, ka tikai attiecīgā iepirkuma nolūkā šāds pakalpojumu komplekts netiks radīts vai arī būs šaurs piegādātāju loks un mazāk izdevīgi iepirkuma rezultāti pasūtītājam.

Ja pasūtītājam ir nepieciešami ārpakalpojumi vairākos Latvijas reģionos vai visā Latvijā, nepieciešams pārliecināties, ka ir pietiekami plašs pakalpojumu sniedzēju loks, kas piedāvā šādu pakalpojumu ģeogrāfisko tvērumu. Ja pastāv šaubas, tad pasūtītājam būtu **jāapsver sadalīt iepirkumu pa reģioniem**, lai katra reģiona tekstila pakalpojumu sniedzēji varētu piedāvāt savus pakalpojumus.

Vairāku izplatītāko tekstila pakalpojumu sniegšanā enerģijas patēriņš ir liels. Industriālajā mazgāšanas – žāvēšanas – gludināšanas procesā **aptuveni 85% enerģijas tiek patērēta žāvēšanai un gludināšanai, tostarp 61% gludināšanai**³. Tādēļ LTPA iesaka klientiem neizvirzīt prasību gludināt darba apģērbus.

Darba apģērbs kā pakalpojums ir progresīvs aprītes ekonomikas modelis, kas nodrošina pasūtītājam nepieciešamajām īpašībām un prasībām atbilstošu tekstila izstrādājumu. Par apģērbu iepirkšanu, nolietoto produktu aizstāšanu ar jauniem, uzturēšanas darbībām, labošanu, loģistiku un dzīves cikla vadību rūpējas ārpakalpojumu sniedzējs. **Tekstila izstrādājums kā pakalpojums ir viens no pamatvirzieniem ES ilgtspējīga un aprītīga tekstila stratēģijā**, lai samazinātu tekstila ietekmi uz vidi. Tas ir tādēļ, ka šādā gadījumā pakalpojumu sniedzēji nomas izstrādājumu krājumiem iegādājas augstas kvalitātes izstrādājumus ar ilgu kalpošanas laiku, uzturēšanas darbības veic sistemātiski atbilstoši noteiktiem, izstrādājumu un vidi saudzējošiem algoritmiem, nodrošinot digitālu uzskaiti, vadību un analīzi līdz individuāla produkta līmenim. Darba apģērbus pilna servisa noma arī augstākā mērā atbrīvo pasūtītāju no tā pamatdarbībai neraksturīgu uzdevumu veikšanas, piemēram, saistībā ar darba apģērbus stāvokļa uzraudzīšanu, šķirošanu, labošanu u.tml.

Svarīgākais – precīzi definēt produktus, veicamos pakalpojumus un prasības šo pakalpojumu izpildē. Rūpīgs darbs iepirkuma sagatavošanā ļaus sasniegt iepirkuma mērķi.

³ The Carbon Trust (2011) Industrial energy efficiency accelerator – guide to the laundries sector, CTG 064, UK

Tomēr VIENMĒR uzdodiet jautājumu – **Vai mums tas ir tiešām vajadzīgs? Izslēdzot reāli nevajadzīgas prasības un papildus pakalpojumus, pasūtītājs samazinās savas izmaksas.** Tekstila pakalpojumi tikai šķietami ir vienkārši. Uzdodot saviem darbiniekiem vai ārpalpojumu sniedzējiem veikt tekstila uzturēšanas darbus, tiek gaidīta kvalitatīva šo funkciju izpilde. Katram var būt subjektīvs kvalitatīvi veikta tekstila pakalpojuma ideāls. Iespējams, ideāli tīrs, balts palags, pilnībā bez krokām? No bioloģiskā piesārņojuma atbrīvots, bez auduma bojājumiem un atbilstošs piemērotajiem standartiem darba apģērba komplekts, ievietots noteiktajā laikā darbinieka marķētajā skapīti? Jārēķinās, ka absolūti ideāls rezultāts ne vienmēr ir sasniedzams, vai arī tā sasniegšana nav lietderīga no ilgtspējas vai ekonomiskās efektivitātes viedokļa. Piemēram, noteiktos lietojumos higiēniski izmazgātiem darba apģērbiem atsevišķi krāsas plankumi var nebūt par iemeslu to tūlītējai aizstāšanai, jo tas radītu papildus izdevumus un slodzi videi.

Papildus prasība (piemēri)	Sadārdzina pakalpojumu, jo:
Autovadītājam jāierodas pēc netīrā darba apģērba konkrētā laikā	Palielinās degvielas patēriņš un izmaksas, jo tiek traucēta maršrutu optimizācija
Katram apģērbam jābūt uz pakaramā, iepakotam polietilēna iepakojumā	Roku darbs un tiek patērēti papildus materiāli – šāda prasība būtu pamatota tikai īpašās jomās, piemēram, farmācijas rūpniecībā

Ja tehniskā specifikācija būs rūpīgi un kompetenti sagatavota, tostarp **ietverot sasniedzamo rezultātu un pielaides**, praksē tas nozīmēs, ka izpildītājam būs precīzi zināms veicamais uzdevums. **Nosakot sasniedzamo rezultātu, būs pieejami pakalpojumu raksturojošie kritēriji.** Tas nodrošinās efektīvam un objektīvi vadāmam procesam nepieciešamo bāzi un līdz ar to palīdzēs visām iesaistītajām pusēm ne vien sasniegt iepirkuma mērķi, bet arī novērtēt tā izpildes pakāpi.

VIENMĒR** uzdodiet jautājumu – **Vai mums tas ir tiešām vajadzīgs? Izslēdzot faktiski nevajadzīgas prasības un papildus pakalpojumus, Pasūtītājs samazinās savas izmaksas. Sadārdzinošu prasību piemēri: katrai apģērba vienībai jābūt uz pakaramā, autovadītājam jāierodas konkrētā laikā...

Līguma darbības termiņš. Ja iepriekš tekstila pakalpojumu jomā tipiski līguma darbības termiņi bija 2-3 gadi, tad pandēmijas un strauja izejvielu cenu kāpuma apstākļos termiņi laikposmā pēc 2020. gada strauji saruka. Tomēr stabilākos apstākļos ļoti īsi līguma termiņi pasūtītājam ir neizdevīgi, tostarp no iepirkumu administratīvā resursa patēriņa skatupunkta. Tādēļ plānojot iepirkumu, ir ieteicams piemērot **ilgāku** līguma darbības termiņu. Īpaši, **ja pakalpojumu sniegšanai nepieciešami apjomīgāki ieguldījumi tekstila izstrādājumos un tehnoloģijās.** Ja līguma darbības termiņš ir pārāk īss, tad pretendents iepirkumam specifiskos ieguldījumus vēlēšies atgūt īsākā periodā un pasūtītājs maksās vairāk. **Ilgāka termiņa līgumi ir pievilcīgāki pakalpojumu sniedzējiem, tādēļ var rosināt lielāku pretendentu konkurenci un rezultātā samazināt pasūtītāja izmaksas.** Ilgtermiņa līgumi samazina pakalpojumu pārtraukumu riskus, sekmē tekstila pakalpojumu uzņēmumu ieguldījumus iekārtās un tehnoloģijās, lai pastāvīgi pilnveidotu pakalpojumu kvalitāti. Vienlaikus ilgtermiņa līgumos jāietver cenu indeksācijas

mehānismi, jo pretējā gadījumā pasūtītājam jau no pirmās dienas var nākties pārmaksāt tādēļ, ka pretendenti cenas veidošanā ir ņēmuši vērā nākotnes pašizmaksas pieauguma riskus, kuri var nemaz neiestāties.

Iepirkuma paredzamās līgumcenas noteikšana. Gadījumos, kad jau iepriekš veikti iepirkumi, kā atskaites punktu var izmantot iepriekšējā perioda cenas, ņemt vērā inflāciju, kā arī attiecīgā pakalpojuma izmaksu komponentu un citu saistītu izmaksu sadārdzinājumu. Ja prasības ir specifiskas, tad var organizēt apspriedes (PIL 18. panta otrajā un otrajā prim daļā noteiktajā kārtībā) un/vai ieinteresēto piegādātāju sanāksmes objekta apskatei (2017. gada 28. februāra MK noteikumu Nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” 2.8. un 11. punktu kārtībā).

Tekstila ārpakalpojumu iepirkumos pasūtītāja darbinieku kompetence var būtiski uzlabot rezultātu. Pasūtītāja darbiniekiem ir iespēja izmantot LTPA sagatavotos metodiskos materiālus tīmekļvietnē ltpa.lv, piedalīties LTPA organizētajos izglītojošajos pasākumos. Sagatavojot **iepirkumus ar pasūtītāja ieskatā lielu līgumsummu, iepirkuma dokumentācijas sagatavošanā un vērtēšanā ieteicams iesaistīt neatkarīgu** tekstila pakalpojumus jomas ekspertu. Eksperta izmaksas veidos nenozīmīgu izmaksu daļu, bet pienesums var ievērojami uzlabot rezultātu.

3. Rekomendējamās piegādātāja kvalifikācijas prasības

Pasūtītāja interesēs ir izvirzīt tādas kvalifikācijas prasības, kas samazina iespēju pieteikties tiem pretendentiem, kuru izvēle būtiski paaugstinātu pasūtītāja riskus. Kvalifikācijas prasības raksturo pretendenta pagātnes sniegumu un esošo stāvokli. Līguma izpildes laikā izpildītāja sniegums var mainīties, tādēļ kvalifikācijas prasības nevar pilnībā aizsargāt pasūtītāja intereses.

3.1. Pretendents 3 iepriekšējo gadu laikā (un līdz piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām) **ir izpildījis vismaz 2 līgumus**, kas pēc līguma priekšmeta, un apjoma (naudas izteiksmē) ir līdzvērtīgi līgumam, kas tiks noslēgts iepirkuma rezultātā. Par līdzvērtīgu līgumu tiks uzskatīts līgums, kurā:

- ❖ pakalpojums sniegts, t.i. ir izpildīts vismaz 1 gada līgums;
- ❖ pakalpojums ir sniegts (norādīt) nozares klientam;
- ❖ piedāvājuma iesniegšanas dienā pakalpojums ir sniegts par līguma summu ne mazāku par EUR (summa) bez PVN un vismaz (apjoms) kg apmērā.

Precīzas un konkrētas prasības līdzvērtīgam līgumam definē pasūtītājs

Jāizvairās no pieredzes prasību nevajadzīgi šauras noteikšanas, kas izslēdz gandrīz visus pretendentes. Piemēram, ja ir zināms, ka darba apgērbu servisa un nomas pakalpojumu viena līguma ietvaros vismaz 1000 darbiniekiem ārstniecības iestādei Latvijā līdz šim veicis tikai viens ārpakalpojumu sniedzējs, jāizvairās izvirzīt pieredzes prasību tik šauri. Tajā pat laikā, organizējot iepirkumu veselības aprūpes iestādes vajadzībām, nevajadzētu pieļaut, ka kvalificējas arī pretendenti, kuriem nav pieredzes šajā vai līdzvērtīgas atbildības sfērā. Lai izpildītu prasību, pretendents sagatavo pieredzes aprakstu saskaņā ar pasūtītāja izstrādātu formu.

3.2. LTPA iesaka izvirzīt prasības arī attiecībā uz piegādātāja **gada minimālo kopējo finanšu apgrozījumu**, nosakot, ka pretendenta vidējais finanšu apgrozījums pēdējo 3 gadu periodā vismaz 2 reizes pārsniedz klienta prognozēto līgumsummu gadā. Pasūtītāja interesēs ir samazināt savus piegādātāju riskus, lai tas nebūtu pārmērīgi atkarīgs no viena līguma izpildes.

3.3. Darba apgērbu nomas pakalpojumu iepirkumos LTPA iesaka izvirzīt pretendentam prasību demonstrēt, ka ir ieviesta vai iesniegt apliecinājumu ka tiks ieviesta **tekstila izstrādājumu krājumu vadības sistēma**, kura nodrošinās datus un atgriezenisko saiti no gala lietotājiem par izstrādājumu stāvokli, tiks aktīvi lietota, lai identificētu izstrādājumu bojājumu cēloņus, veiktu atbilstošās korekcijas un cēloņu novēršanas rīcības ar mērķi paildzināt izstrādājumu lietderīgās kalpošanas laiku.

3.4. Ja iepirkuma priekšmets ietver ķīmiskās tīrīšanas pakalpojumu vai (pie nosacījuma, ka līguma ietvaros vienā dienā ir jāmazgā vairāk nekā 500 kg veļas) veļas mazgāšanas pakalpojumu, pretendentam līguma izpildes laikā jānodrošina kompetentas institūcijas atļauja, kas izsniegta **B kategorijas piesārņojošai darbībai** tehniskajā piedāvājumā norādītajā veļas mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas veikšanas adresē (izsniegta atbilstoši 30.11.2010. Ministru kabineta noteikumiem Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”).

3.5. Ja iepirkuma paredzamā līgumcena pārsniedz Ministru kabineta noteiktās līgumcenu robežvērtības, pasūtītājs saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 47. un 48. pantu var pieprasīt neatkarīgas institūcijas **sertifikātu par piegādātāja atbilstību** noteiktiem kvalitātes nodrošināšanas standartiem, vides vadības standartiem vai sistēmām, kuras atbilstoši Eiropas standartiem apstiprinājušas akreditētas institūcijas. Pasūtītājam jāņem vērā, ka tam jāpieņem un jāatzīst arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu institūciju izdoti sertifikāti, kā arī gadījumā, ja piegādātājam no tā neatkarīgu iemeslu dēļ nebija iespējams šādus sertifikātus iegūt līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai, jāpieņem citi pretendenta pierādījumi par līdzvērtīgu pasākumu veikšanu, kas pierāda, ka piedāvātie kvalitātes nodrošināšanas pasākumi atbilst pasūtītāja prasībām vai pasūtītāja prasītajai vides vadības sistēmai vai standartam.

LTPA ieteiktie standarti, kurus pasūtītāji varētu izmantot (pasūtītājam ir jāļauj iesniegt arī citu ES dalībvalstu normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas institūcijas izdotu līdzvērtīgu sertifikātu):

- ❖ vides pārvaldības sistēma, kas atbilst **ISO 14001**;
- ❖ kvalitātes vadības sistēma, kas atbilst **ISO 9001**

4. Rekomendējamās tehniskās specifikācijas prasības

SVARĪGI: šajā sadaļā ietvertā informācija, tostarp darba apgērbu nosaukumi, veicamie pakalpojumi un to izpildes prasības ir sniegti tikai kā PIEMĒRS, tādēļ pasūtītājam dokuments ir JĀPIELĀGO SAVĀM VAJADZĪBĀM, savas nozares saistošajiem noteikumiem un citiem tiesību aktiem!

Ja tehniskajā specifikācijā iekļauj atsauci uz konkrētu standartu, obligāti jānorāda pretendenta iespēja iesniegt piedāvājumu atbilstoši ekvivalenta standarta prasībām.

Finanšu informāciju par tehniskajā specifikācijā ietvertajiem pakalpojumiem ir jāsniedz atbilstoši ieteicamajās finanšu informācijas formās pieprasītajam (pievienots atsevišķā Excel dokumentā, kurš ir Vadlīniju 1. pielikums).

4.1. Pasūtītāja prasības un terminoloģija

Vispārīgie ieteikumi:

- ❖ **Izvairieties no ļoti specifisku iepirkuma priekšmeta raksturlielumu** pieprasīšanas tehniskajā **specifikācijā**, ja vien tam nav konkrēta **pamatojuma**. Lai izvairītos no liekām prasībām, kuras sašaurina piegādātāju loku un sadārdzina pakalpojumu, ieteicams ļoti specifiskos gadījumos tehniskajā specifikācijā **aprakstīt, kādēļ ir noteiktas ierobežojošās prasības**. Tas ļaus pretendentiem labāk izrast pasūtītāja vajadzības. Piemēram, bez iemesla nosakot (automātiski pārkopējot specifikāciju no cita iepirkuma u.tml.), ka visiem pakalpojumu sniedzējiem jānodrošina tīrā apģērba piegāde pirmdienā no 8.00-8.30, tiks sadārdzināts pakalpojums. Taču var būt gadījumi, kuros citā laikā fiziski piegāde nav iespējama – pievienojiet šādu paskaidrojumu tehniskajā specifikācijā un **pretendentiem būs skaidrāk zināmi specifiskie pasūtītāja apstākļi**.
- ❖ **Nosakiet konkrēti savas būtiskās prasības**, jo tās būs **kritēriji** pēc kā novērtēt kvalitāti **gan piegādātājam paškontroles procesā, gan pasūtītājam, pieņemot pakalpojumu**. Bet kritēriji ir jānosaka ļoti pārdomāti, jo pastāv risks sadārdzināt cenu, tajā pat laikā neko papildus par to negūstot. Ja nosakiet parametrus, tad, ja vien nav absolūti nepieciešams konkrēts lielums, **norādiet pieļaujamos intervālus**, piemēram auduma kokvilnas saturs $40\% \pm 5\%$. Tādā gadījumā izvairīsieties no situācijām, kad jūsu pieprasīto produktu pārlietu konkrētu prasību (tieši 40%) dēļ ir nepieciešams pat speciāli izgatavot, kas nav draudzīgi videi un turklāt izpildītājs vēlēšies tā iegādes izmaksas pilnībā no pasūtītāja atpelnīt. Tajā pat laikā darba apģērbs ar kokvilnas saturu 45% varētu būt plaši izplatīts tirgū un par to maksāsiet mazāk.

Terminoloģija:

SVARĪGI: būtiskākie, jo īpaši iepirkumam un sadarbības starp izpildītāju un pasūtītāju organizēšanai specifiskie termini ir jādefinē, lai novērstu neskaidrības un pārpratumus. Terminoloģiju var ietvert iepirkuma nolikumā un/vai līgumprojektā.

Turpretī pakalpojumu precīzu definēšanu (piemēram, norādot, kādam jābūt rezultātam) ieteicams veikt tehniskajā specifikācijā.

Piemēri terminu definīcijām

- ❖ **Darba apģērbs** – Specializēts apģērbs, kurš nodrošina drošību, aizsardzību un komfortu darba vidē.
- ❖ **Bojāts darba apģērbs** – darba apģērbs, kuram ir viens vai vairāki bojājumi kas ietekmē tā izskatu, funkcionalitāti vai aizsardzību no darba vides potenciālajiem riskiem.

Atsauču uz starptautiskajiem standartiem vai to prasību ietveršana tehniskajā specifikācijā

Vairākās nozarēs, piemēram, veselības aprūpē, pārtikas sektorā un farmācijā ir kritiski svarīga biopiesārņojuma (biokontaminācijas) neesamība tekstilā, jo tas var būtiski ietekmēt cilvēkus, produktus, materiālus un vidi. Tomēr pēc apstrādes procesa tekstila izstrādājumu biopiesārņojuma esamību nevar ātri un vienkārši pārbaudīt. Ja tā varētu, tad būtu iespējams konstatētos piesārņotos izstrādājumus apstrādāt atkārtoti, līdz tie atbilst. Turklāt izstrādājums var tikt pakļauts biopiesārņojumam arī citos pakalpojuma posmos, līdz pat izstrādājumu piegādei pasūtītājam. Efektīvs un starptautiski atzītākais risinājums nozarēs ar augstām biopiesārņojuma risku prasībām attiecībā uz tajās izmantoto tekstilu ir **biopiesārņojuma novēršanas sistēmas**, kuras ir jāievieš tekstila pakalpojumu sniedzējiem. Latvijā ir spēkā Eiropas standarts LVS EN 14065 “Tekstilizstrādājumi. Veļas mazgātavās apstrādāti tekstilizstrādājumi. Biopiesārņojuma novēršanas sistēma”. Standartā ir ietverts viss būtisko prasību kopums, kādām ir jāatbilst veļas mazgātavām, lai novērstu biopiesārņojumu un atbilstoši šim standartam ir iespējama sertifikācija. Pēc šī standarta sertificēto tekstila pakalpojumu sniedzēju loks Latvijā pagaidām ir ļoti šaurs, turklāt arī normatīvie akti nepieļauj izvirzīt kā prasību šādu sertifikāciju publiskajos iepirkumos. Tomēr, ja biopiesārņojuma kontrole ir būtiska Pasūtītājam, LTPA iesaka: **(1) tehniskajā specifikācijā ietvert prasību pakalpojuma izpildē ievērot LVS EN 14065** (pasūtītājam ir jāļauj iesniegt arī citu ES dalībvalstu normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas institūcijas izdotu līdzvērtīgu sertifikātu) **prasības un (2) līgumā paredzēt kontroles mehānismu šādu prasību izpildes pārbaudei**. Minētā standarta prasību ievērošana ir efektīvs instruments biopiesārņojuma novēršanai un būtiski pārsniedz vājās tekstila higiēnas nodrošināšanas prasības, kuras ir ietvertas Latvijas normatīvajos aktos vairākām nozarēm.

SVARĪGI: ja pasūtītāja tekstila pakalpojumu vajadzību raksturs ir SEZONĀLS, sagatavojiet katram laika posmam atbilstošus nosacījumus, piemēram, retākus darba apgērbu apmaiņas intervālus. Augsta apkalpošanas intensitāte periodos, kad tas faktiski nav nepieciešams, piemēram, vasaras atvaļinājumu periodā rada pasūtītājam papildu izmaksas un pasliktina pakalpojuma ilgtspēju.

4.2. Darba apgērbu nomas pakalpojumu tehniskā specifikācija

4.2.1. Darba apgērbam izvirzītās ilgtspējas prasības

4.3.2. Pakalpojuma priekšmets un tā līgumcenas ietvars

Iepirkuma priekšmets ir pilna pakalpojumu klāsta darba apgērbu serviss, atbilstoši šai tehniskajai specifikācijai.

Pakalpojumi, kuri iekļauti līgumcenā:

- ❖ tīro apģērbu piegāde un netīro apģērbu savākšana vienā un tajā pašā nedēļas dienā, vienu reizi nedēļā (vienojoties par izmaiņām, ja apmaiņas dienā valstī ir noteikta brīvdiena);
- ❖ pasūtītāja logotipa (izgatavo Pretendents pēc Pasūtītāja logotipa zīmējuma un krāsu kodiem) izvietošana uz darba apģērba;
- ❖ apģērbu glabāšanas skapīšu nodrošināšana Pasūtītāja pakalpojuma sniegšanas adresē - katram darbiniekam ir vismaz viens slēdzams, tīro darba apģērbu uzglabāšanai pietiekama izmēra nodalījums;
- ❖ atsevišķa uzglabāšanas iespēja netīrajam darba apģērbam, slēdzamā un ventilējamā konteinerā;
- ❖ apģērbu šķirošana un izvietošana skapīšos;
- ❖ apģērbu savākšana no netīrā apģērba konteinerā;
- ❖ apģērbu mazgāšana;
- ❖ apģērbu uzturēšana, tajā skaitā labošana;
- ❖ apģērbu nomaiņa normāla nolietojuma gadījumā, tajā skaitā pret tehniskās specifikācijas prasībām atbilstošiem lietotiem apģērbiem;
- ❖ apģērbu skaita izmaiņas saskaņā ar faktiskajām vajadzībām;
- ❖ apģērba izmēru pielāgošana darbiniekiem;
- ❖ apģērbu marķēšana ar katram darbiniekam piešķirtu savu kodu;
- ❖ apģērbu elektroniskā uzskaites sistēma.

4.3.3. Apģērba specifikācija

Darba apģērbam jāatbilst vismaz prasībām un piemērotajiem standartiem, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada Regulas (ES) 2016/425 “Par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.” Ja norādītais standarts līguma darbības laikā tiek mainīts vai aizstāts, tad darba apģērbs jāpiemēro aktuālajai, spēkā esošajai versijai.

Darba apģērba veids	Darba apģērba īpašības
Flīsa jaka	Aizdare: rāvējslēdzējs Apkakle: stāvakpakle Piedurknes: garas Odere: nav Kabatas: 2 sānu kabatas ar rāvējslēdzēju
T-krekls	Apkakle: apaļš kakla izgriezums Piedurknes: īsas
Darba jaka	Aizdare: rāvējslēdzējs (rāvējslēdzēja aizsardzībai priekšā papildus kniedējama vai līplentes aizdares klape) Augstas redzamības marķējums* Apkakle: stāvakpakle Piedurknes: garas Odere: nav Kabatas: - 2 sānu kabatas ar rāvējslēdzēju - 2 krūšu kabatas, no kurām viena ar portfeļa tipa līplentes aizdari rācijai, vieta pildspalvai. Jābūt risinājumam, kas novērš nokrišņu iekļūšanu kabatās - 1 kabata ar caurspīdīgu lodziņu caurlaidei
Veste	Aizdare: rāvējslēdzējs (rāvējslēdzēja aizsardzībai priekšā papildus kniedējama vai līplentes aizdares klape) Augstas redzamības marķējums* Apkakle: stāvakpakle Piedurknes: nav Odere: nav Kabatas: - 2 sānu kabatas ar rāvējslēdzēju - 1 krūšu kabata ar portfeļa tipa līplentes aizdari rācijai. Jābūt risinājumam, kas novērš nokrišņu iekļūšanu kabatā - 1 kabata ar caurspīdīgu lodziņu caurlaidei
Darba bikses	Garums: pilna garuma Aizdare: rāvējslēdzējs, 1 poga Augstas redzamības marķējums* Josta: jostas cilpas siksnas ievēršanai Odere: nav Kabatas: - 2 sānu kabatas - vismaz 1 augšstilba kabata ar klapi - 2 mugurpuses kabatas Apdare: D riņķis sānu kabatā

* - augstas redzamības marķējumam jāatbilst vismaz EN ISO 20471:2013 2. klasei.

Darba apģērbu izmēru skala

Darba apģērba vienība	Darba apģērba izmēri
Flīsa jaka	S – XXL
T-krekls	S – XL
Darba jaka	38 – 58
Veste	S – XXL
Darba bikses	38 – 58

4.3.4. Darba apģērbu apjoms un aprites kārtība

Darba apģērbu apjoms

Darba apģērba nosaukums	Darba apģērbu vienības vienam darbiniekam	Darbinieku skaits
Flīsa jaka	3	45
T-krekls	3	45
Darba jaka	3	45
Veste	3	45
Darba bikses	3	45

Darbinieku skaits, kam jānodrošina Darba apģērbs Līguma noslēgšanas brīdī: 45. Šis apjoms ir indikatīvs un nevar tikt uzskatīts par Pasūtītāja garantēto apjomu iepirkuma rezultātā slēdzamā Pakalpojuma līguma izpildes laikā. Norunāto darbinieku un darba apģērbu skaitu Pasūtītājs ir tiesīgs palielināt vai samazināt, dodot par uzvarētāju atzītajam Pretendentam papildu pasūtījumu, vai atdodot par uzvarētāju atzītajam Pretendentam atpakaļ Pasūtītāja rīcībā esošos apģērbus. Papildu pasūtījuma piegādes termiņš nevar būt garāks par trijām nedēļām. Pasūtītājs var nodot darba apģērbu atpakaļ par uzvarētāju atzītajam Pretendentam, ja apģērba lietotājs izbeidzis darba attiecības pie Pasūtītāja vai apģērba izmērs neatbilst attiecīgajai personai, vai lietotājam tas vairs nav vajadzīgs darba pienākumu veikšanai.

Pretendents ir nomāto apģērbu īpašnieks, kuram ir izņēmuma tiesības veikt to mazgāšanu un apkopi.

4.3.5. Termiņi

Pirms pirmās apģērbu piegādes, kas veicama ne vēlāk kā 90 kalendāro dienu laikā no mēru noņemšanas noslēgšanas (mēru noņemšana jāuzsāk ne vēlāk kā 1 nedēļu no pieteikuma saņemšanas), par uzvarētāju atzītais Pretendents organizē pielaikšanu, kurā galīgi nosaka konkrēto apģērbu nepieciešamo skaitu un izmērus.

4.3.6. Aizstāšanas un atpirkšanas nosacījumi

Ja darba apģērbi ir īpaši nolietoti un tos turpmāk nevar iznomāt, vai arī Pasūtītājs nozaudējis tā rīcībā esošos darba apģērbus, tad Pasūtītājs maksā atlīdzību par darba apģērbiem, izņemot gadījumu, ja darba apģērbs nolietojies normālos tā lietošanas apstākļos.

Atlīdzība par darba apģērbiem:

Pasūtītājs maksā atlīdzību par savas vainas dēļ neatgriezeniski sabojātiem (nav labojami), priekšlaicīgi nolietotiem vai pazaudētiem darba apģērbiem, kuri vairs nav tālāk izmantojami nomas pakalpojumu sniegšanai, atbilstoši tabulā noteiktajam:

Darba apģērba vecums	% no cenas par gab., kāda norādīta finanšu piedāvājumā
0 – 3 mēneši ieskaitot	100 %
no 3 – 9 mēneši ieskaitot	65 %

no 9 – 18 mēneši ieskaitot	40 %
no 18 – 36 mēneši ieskaitot	25%
pārsniedzot 36 mēnesi	0%

Pretendents finanšu piedāvājumā norāda **katra darba apgērbu 1 vienības vērtību**, kura tiks izmantota atlīdzības aprēķināšanai vai darba apgērbu atpirkšanai no Pretendenta.

4.3.7. Saistošās īpašās normatīvo aktu prasības higiēnas jomā

Ja iepirkuma veicējam pakalpojums būs nepieciešams, lai nodrošinātu savu darbību nozarē, kurā ir **specifiskas normatīvo aktu prasības iepērkamajam tekstila pakalpojumam**, tad LTPA iesaka tās ietvert tehniskās specifikācijas prasībās. Piemēram, Vadlīniju sagatavošanas brīdī ārstniecības iestādēm saistošajos 2016. gada 16.februāra MK not. Nr. 104 „Noteikumi par higiēniskā un pret epidēmiskā režīma pamatprasībām ārstniecības iestādē” ir reglamentētas prasības veļas mazgāšanas infrastruktūrai un procesam. Šādā gadījumā ieteicams saņemt pretendenta apliecinājumu par šo prasību izpildi kā arī nostiprināt tiesības iepirkumu dokumentu izvērtēšanas laikā (un vēlāk arī līguma izpildes laikā) apsekt pretendenta (izpildītāja) infrastruktūru un pakalpojuma sniegšanas procesu, lai novērtētu atbilstību reglamentētajām prasībām. Turklāt no iepirkuma veicēja viedokļa kritiski svarīgas prasības darba apgērbu servisa pakalpojumiem var izrietēt arī no **iepirkuma veicēja iekšējiem normatīvajiem aktiem**, īpaši ja tas darbojas īpašās jomās kā farmācija, pārtikas rūpniecība. Pakalpojumu sniedzējam šajās nozarēs jānodrošina mikrobioloģiskā tīrība, ko apliecina atbilstības sertifikāts ISO 14065 standartam, BRC standartam vai to ekvivalentiem, turklāt pasūtītājam ir jāļauj iesniegt arī citu ES dalībvalstu normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas institūcijas izdotu līdzvērtīgu sertifikātu.

5. Saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums

LTPA iesaka izvēlēties saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu atbilstoši publiskos iepirkumus reglamentējošo normatīvo aktu prasībām. Šajā sadaļā ir piedāvāts vērtēšanas kritērijs, kurā tiek izmantotas pretendentu piedāvātās cenas. Ja pasūtītājs nolikumā definē pakalpojuma vērtēšanas kritērijus, savukārt līgumā to pārbaudes mehānismus un efektīvas rīcības neatbilstību gadījumā, samazinās nepieciešamība izmantot ar pakalpojumu izmaksām nesaistītus kritērijus. Tomēr ar cenu nesaistīti kritēriji ir būtiski arī citu pasūtītāja mērķu sasniegšanai, piemēram, ieguldījumam savas organizācijas ilgtspējas mērķu sasniegšanā. Ja pasūtītāja vērtības balstās uz ilgtspēju, kā tas ir vairumā gadījumu, tad tam ir būtiski dot priekšrocības ne vien cenai, bet arī tekstila pakalpojumiem, kuri tiks nodrošināti ilgtspējīgāk.

Ieteiktie vērtēšanas kritēriji

- ❖ **Pakalpojumu kopējā cena** visā līguma izpildes laikā, EUR, bez PVN, kurā jābūt iekļautām visām ar pakalpojumu sniegšanu saistītajām izmaksām.

- ❖ **Piegādes laiks.** Raksturo periodu, kurš Pretendentam būs nepieciešams, lai pirmreizēji piegādātu nomas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo tehniskajai specifikācijai atbilstošo apgērbu pilnā apmērā. Darba apgērbs ir svarīgs Pasūtītāja darba procesa nodrošināšanai nepieciešams resurss, tādēļ ilgstošs tā piegādes laiks, īpaši, ja Pasūtītājam vēl vai vairs nav pašam savu darba apgērbu krājumu, var būtiski traucēt Pasūtītāja darba procesu. Tādēļ LTPA iesaka Pasūtītājam ierobežot piegādes laiku un piešķirt papildus atlases punktus tiem Piegādātājiem, kuri nodrošinās darba apgērbu pirmreizējo piegādi ātrāk.
- ❖ **Darba apgērba komplekta vērtība.** Finanšu piedāvājumā Pretendents norāda viena pilna darba apgērbu komplekta vērtību, kura tiek pielietota gadījumos, kad Pasūtītājam jākompensē Pretendentam nodarītie zaudējumi, ja darba apgērbs ir nozaudēts, neatgriezeniski sabojāts vai citos līgumā noteiktajos gadījumos. Tāpat šī vērtība tiek izmantota, kad Pasūtītājs izmanto tiesības atpirkt no Pretendenta darba apgērbu. Lai izvairītos no Pasūtītājam nelabvēlīgas situācijas, kurā šo vērtību Pretendents ir noteicis nesamērīgi augstu, LTPA iesaka piešķirt lielāku vērtēšanas punktu skaitu Pretendentiem, kuri piedāvās zemāku darba apgērba komplekta vērtību.
- ❖ **Vides, sociālo jautājumu un pārvaldības kritēriji** (*angl. - Environment, Social and Governance — ESG*). ESG ir vides, sociālie un pārvaldības kritēriji, kurus izmanto, lai novērtētu organizāciju ilgtspēju un sociālo ietekmi. Latvijas normatīvo aktu, tostarp Ilgtspējas informācijas atklāšanas likuma mērķis ir nodrošināt publiski pieejamu un salīdzināmu informāciju, lai izprastu likuma subjektu darbības ietekmi uz ilgtspējas jautājumiem, un informāciju par to, kā ilgtspējas jautājumi ietekmē subjektu attīstību, darbības rezultātus un stāvokli. Arī organizācijas, kuras nav minētā likuma subjekti, bieži brīvprātīgi uzņemas saistības ilgtspējas jomā, to pilnveido un publicē ilgtspējas ziņojumus. Publisko **iepirkumu veicēja sniegumu ESG jomās lielā mērā nosaka tas, kāds ir tā piegādātāju sniegums ESG jomās.** Tādēļ **pasūtītājs ir ieinteresēts sadarbībā ar tādiem piegādātājiem, kuriem ir pārāki rādītāji ESG vides, sociālo jautājumu un pārvaldības kritērijos.** Lai sekmētu pasūtītāju un tekstila pakalpojumu tirgus dalībnieku pilnveidošanos ESG kritēriju jomās, Vadlīnijās ir piedāvāti viens vai vairāki saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma atlases kritēriji katrā ESG jomā.

Vides kritēriji. Tekstila pakalpojumu nozarei ir būtiska ietekme uz vidi. Tekstila izstrādājumu mazgāšanas un ķīmiskās tīrīšanas pakalpojumu vides aspekti ir saistīti ar tekstila ķīmisko vielu un tekstilizstrādājumu izejvielu ieguvu, tekstila ķīmisko vielu un tekstilizstrādājumu ražošanu (piemēram, ūdens un ķīmisko vielu izmantošana), mazgāšanas procesu (enerģijas izmantošana, ķīmisko vielu izmantošana, ūdens izmantošana) un fosilā kurināmā izmantošanu. Pakalpojumi, izmantojot progresīvas tehnoloģiskās iekārtas un informācijas tehnoloģiju sistēmas var ievērojami samazināt negatīvo ietekmi uz vidi, jo nodrošina ilgstošāku tekstila izstrādājumu derīgo lietošanas laiku un, veicot tekstila izstrādājumu uzturēšanas,

tajā skaitā bojātu izstrādājumu labošanas darbības, samazina dabas resursu patēriņu, samazina antropogēnā piesārņojuma apjomu.

Enerģijas izmantošana ietekmē vidi globālās sasilšanas, paskābināšanās un eitrofikācijas rezultātā. Ķīmisko vielu lietošana ir ekotoksiska un cilvēkiem toksiska. Notekūdeņi var saturēt tekstilizstrādājumu piesārņotājus (piemēram, smagos metālus no rūpnieciskās mazgāšanas) un tekstila ķīmisko vielu atlikumus (piemēram, mikroplastmasu). Daudzos tekstila izstrādājumu mazgāšanas un ķīmiskās tīršanas pakalpojumu uzņēmumos joprojām var veikt būtiskus uzlabojumus vides jomā, optimizējot enerģijas, ūdens un ķīmisko vielu patēriņu. Turklāt arī uzņēmumi ar augstiem ilgtspējās rādītājiem ir jāmotivē tālāk pilnveidoties. **Ilgspējas jomā atbildīgs publisko iepirkumu veicējs, piešķirot saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtējumā punktus vides aizsardzības rīcībās aktīviem pakalpojumu sniedzējiem, sniedz būtisku ieguldījumu vides aizsardzībā.**

Vides kritēriju grupas piemēri tekstila izstrādājumu mazgāšanas un ķīmiskās tīršanas pakalpojumiem šajā Vadlīniju nodaļā ir “Zaļā elektroenerģija”, “Zaļās piegādes” un “Mazgāšanas līdzekļu ietekme uz vidi”. Ilgtspējas kritēriju piemērošana ir rekomendēta iepirkumu veicējiem Eiropas Komisijas ziņojumā⁴ par zaļajos publiskajos ieteikumos piemērojamajiem kritērijiem tekstila produktiem un pakalpojumiem.

Sociālās ietekmes kritēriju grupas piemēri šajā Vadlīniju nodaļā ir kritēriji “Veselības apdrošināšana” un “Prakses vietu nodrošināšana”. Šo kritēriju izmantošana (skat. skaidrojumu tālāk šajā vadlīniju nodaļā) būs pierādījums sociālās atbildības principu ievērošanai pasūtītāja organizācijā. Tas nodrošinās, ka pasūtītājam pakalpojumus sniedošajiem darbiniekiem būs paaugstināta sociālās drošības pakāpe, nodrošinātas plašākas iespējas rūpēties par savu veselību. Prakses vietu nodrošināšana savukārt ir nozīmīgs atbalsts jauniešiem, jauniešu ienākšanai darba tirgū un sekmē izglītojamo atbilstību darba tirgus prasībām.

Pārvaldības kritēriju grupas piemērs šajās vadlīnijās ir “Sertificēta vides pārvaldības sistēma”. Vides pārvaldības sistēmas uzdevums ir nodrošināt uzņēmumu un organizāciju darbības atbilstību vides normatīvo aktu prasībām un nepārtrauktu vides snieguma uzlabojumu. Vispopulārākais vides pārvaldības sistēmu uzbūvi un darbības principus noteicošais starptautiskais standarts ir ISO 14001, tās analogs ir EMAS sertifikācija, turklāt pasūtītājam ir jāļauj iesniegt arī citu ES dalībvalstu normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas institūcijas izdotu līdzvērtīgu sertifikātu.

⁴ [Eiropas Komisija \(2017\) Ziņojums “ES zaļā publiskā iepirkuma kritēriju revīzija tekstila produktiem un pakalpojumiem”, JRC B5](#)

Vērtēšanas kritēriju punktu sadalījuma piemērs

Nr.p.k.	Vērtēšanas kritēriji	Apzīmējums	Maksimālais piešķiramo punktu skaits iepirkumos ar paredzamo līgumcenu > 143 tūkst. EUR ⁵	Maksimālais piešķiramo punktu skaits pārējos iepirkumos ⁵
1.	Pakalpojumu kopējā cena EUR, bez PVN	A	50	60
2.	Piegādes laiks	B	10	10
3.	Darba apgērba komplekta vērtība	C	10	10
4.	Sertificēta vides pārvaldības sistēma (kritērijs tikai iepirkumos, kuros paredzētā līgumcena > 143 tūkst. EUR)	D	5	-
5.	Zaļā elektroenerģija	E	5	5
6.	Zaļās piegādes (kritērijs tikai iepirkumos, kuros paredzētā līgumcena > 143 tūkst. EUR)	F	5	-
7.	Mazgāšanas līdzekļu ietekme uz vidi	G	5	5
8.	Veselības apdrošināšana	H	5	5
9.	Prakses vietu nodrošināšana	I	5	5
	KOPĀ		100	100

⁵ LTPA rekomendē punktu sadalījumu, ja cenas kritērijs tiktu sadalīts vairākos apakškritērijos, **veidot atkarībā no attiecīgā pakalpojuma izmaksu īpatsvara prognozētajā līgumcenā**. [IUB tīmekļvietnē](#) ir pieejamas vadlīnijas paredzamās līgumcenas noteikšanai

Punktu piešķiršanas kārtība vērtēšanas kritērijos

1. kritērijs (A). Piedāvājumam ar **viszemāko cenu** pasūtītājs piešķir **maksimālo punktu skaitu, pārējiem** piedāvājumiem piešķirami punkti tiek aprēķināti pēc šādas formulas:

$$A = \frac{\text{viszemākā piedāvātā cena}}{\text{vērtējamā pretendenta cena}} \times \text{maksimāli piešķiramo punktu skaits}$$

2. kritērijs (B). Vērtēšanas kritērijā “**Piegādes laiks**” tiks vērtēts Pretendenta piedāvājumā norādītais darba apgērbu komplektu pakalpojumu sniegšanai pirmreizējās piegādes laiks pilnā apmērā atbilstoši pasūtītāja noteiktajam daudzumam un tehniskajai specifikācijai (kalendārajās dienās). Apgērbu piegāde veicama ne ilgākā periodā kā 90 kalendārās dienas no mēru noņemšanas noslēgšanas. Piedāvājumam kritērijā B piešķirami punkti aprēķināmi pēc formulas:

$$D = \frac{\text{Pretendenta piedāvātais laiks, kal. dienas}}{\text{Īsākais piedāvātais laiks, kal. dienas}} \times \text{maksimāli piešķiramo punktu skaits}$$

3. kritērijs (C). Vērtēšanas kritērijā “**Darba apgērbu komplekta vērtība**” tiks vērtēts Pretendenta piedāvājumā norādītā darba apgērbu komplekta vērtība. Piedāvājumam kritērijā C piešķirami punkti aprēķināmi pēc formulas:

$$E = \frac{\text{viszemākā piedāvātā vērtība}}{\text{vērtējamā pretendenta vērtība}} \times \text{maksimāli piešķiramo punktu skaits}$$

4. kritērijs (D). Punkti vērtēšanas kritērijā tiek piešķirti, ja pretendents ir **sertificēta vides pārvaldības sistēma** atbilstoši ISO 14001 standartam, vai citas ES dalībvalsts normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas institūcijas izdots līdzvērtīgs sertifikāts un tas piedāvājuma dokumentācijai ir pievienojis attiecīgo sertifikātu un apņemas uzturēt sertificētu vides pārvaldības sistēmu visu līguma izpildes periodu.

5. kritērijs (E). Vērtēšanas kritērijā “**Zaļā elektroenerģija**” maksimālais punktu skaits tiek piešķirts pretendentiem, kuri pakalpojumu sniegšanā izmanto no atjaunīgiem resursiem ražotu elektroenerģiju, tostarp pašu ražotu vai iepirkto no elektroenerģijas tirgotājiem. Pretendents nodrošinās vismaz šādu zaļās elektroenerģijas īpatsvaru visā pakalpojuma sniegšanas periodā. Lai saņemtu atlases punktus šajā kritērijā, pretendents iesniedz apliecinājumu, vismaz cik % apjomā tas iepriekšējā kalendārajā gadā izmantojis zaļo elektroenerģiju. Pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt iesniegt šo faktu apliecinājošus dokumentus.

Piedāvājumiem piešķirami punkti tiek aprēķināti pēc šādas formulas:

$$A = \frac{\text{izmantotā zaļā elektroenerģija, MWh}}{\text{izmantotā elektroenerģija, MWh}} \times \text{maksimāli piešķiramo punktu skaits}$$

6. kritērijs (F). Vērtēšanas kritērijā “**Zaļās piegādes**” maksimālais punktu skaits tiek piešķirts pretendentiem, kuri iesnieguši apliecinājumu, ka tekstila izstrādājumu piegādi un netīro tekstila izstrādājumu savākšanu no klientiem, tajā skaitā izmantojot loģistikas ārpakalpojumus, tie veic tikai ar EURO 6 standartam atbilstošiem vai bezemisiju transportlīdzekļiem. Pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt iesniegt šo faktu apliecinājošus dokumentus.

7. kritērijs (G). Vērtēšanas kritērijā „**Mazgāšanas līdzekļu ietekme uz vidi**” maksimālais punktu skaits tiks piešķirts pretendentiem, kuri piedāvājumā, iesniedzot rakstisku apliecinājumu, apņemsies konkrētā pakalpojuma izpildes periodā izmantot **TIKAI** mazgāšanas līdzekļus, kuru ražotāju vides pārvaldības sistēmas ir sertificētas atbilstoši ISO 14001 standartam vai EMAS.

8. kritērijs (H). Vērtēšanas kritērijā “**Veselības apdrošināšana**” maksimālais punktu skaits tiek piešķirts pretendentiem, kuri iesniegs apliecinājumu, ka pakalpojumu sniegšanas laikā nodrošinās veselības apdrošināšanu pakalpojumu sniegšanā iesaistītajiem darbiniekiem vismaz ambulatorai un stacionārai palīdzībai. Pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt iesniegt šo faktu apliecinājošus dokumentus līguma izpildes laikā.

9. kritērijs (I). Vērtēšanas kritērijā “**Prakses vietu nodrošināšana**” maksimālais punktu skaits tiek piešķirts pretendentiem, kurš iesniedz apliecinājumu, ka tas konkrētā iepirkuma līguma izpildes periodā nodrošinās vismaz vienu prakses vietu profesionālo vai augstākās izglītības iestāžu izglītojamajiem.

Finanšu piedāvājums

Vadlīniju 1. pielikumā “Finanšu piedāvājuma formas” (atsevišķā Excel failā) ir ietverta LTPA ieteiktā finanšu piedāvājumu veidojošā izklājlapa. Tās pasūtītājam jāpiemēro konkrētā iepirkuma īpatnībām, adaptējot izklājlapas struktūru un saturu atbilstoši iepirkuma aptverto darba apgērbu veidiem, darbinieku skaitam un citiem raksturlielumiem, pakalpojumu intensitātei.

6. Izvairīšanās no ēnu ekonomikas uzņēmumiem

Ja iepirkuma procesa rezultātā tiks piesaistīts pretendents, kurš darbojas ar ēnu ekonomikas metodēm, sagaidāma negatīva ietekme gan pašā iepirkuma veicēja organizācijā, gan tās ārējam tēlam. Ieinteresētajām pusēm – darbiniekiem, dalībniekiem, sabiedrībai sadarbība ar ēnu ekonomikas uzņēmumu rada pamatu apšaubīt ētikas principu ievērošanu iepirkuma veicēja organizācijā.

Tādēļ sagatavojot iepirkuma dokumentāciju un izvērtējot saņemtos piedāvājumus, **tekstila pakalpojumu iepirkumos īpaša vērība jāpievērš normatīvajos aktos paredzēto izslēgšanas noteikumu pārbaudei.**

Kā atpazīt ēnu ekonomikas uzņēmumus tekstila pakalpojumu nozarē?

- ❖ **Zema cena.** Visbiežāk cena ir zemāka vai būtiski zemāka nekā pārējiem pakalpojumu sniedzējiem. Izvairīšanās no personāla nodokļiem, slikta maksājumu

disciplīna attiecībā pret saviem piegādātājiem un bezatbildīga attieksme pret spēju izpildīt solīto nosaka iespēju konkurēt ar cenu.

- ❖ **Atsauksmes.** Lai pamanītu tos negodīgos uzņēmējus, kuri neizpilda solīto, nepieciešams rūpīgi pārbaudīt klientu pieredzes aprakstā sniegto ziņu patiesumu.
- ❖ **Ilgspēja.** Ēnu ekonomikas uzņēmumu darbības metodes ir pretrunā ar ilgtspējas principiem. Par šo principu ievērošanu var spriest, piemēram, pēc pretendenta dalības un vērtējuma kategorijas Ilgtspējas indeksā vai biedra statusa LTPA, kur biedri ir brīvprātīgi uzņēmušies ievērot normatīvo aktu prasības pārsniedzošas papildu saistības, kas nostiprinātas šīs nozares organizācijas Ētikas kodeksā.

7. Kontaktinformācija

Biedrība „Latvijas Tekstila pakalpojumu asociācija”

Adrese: Daugavpils iela 62, Rīga, LV-1003

Mobilais tālrunis: 29456285

E-pasts: ltpa@ltpa.lv

Tīmekļa vietne: www.ltpa.lv